

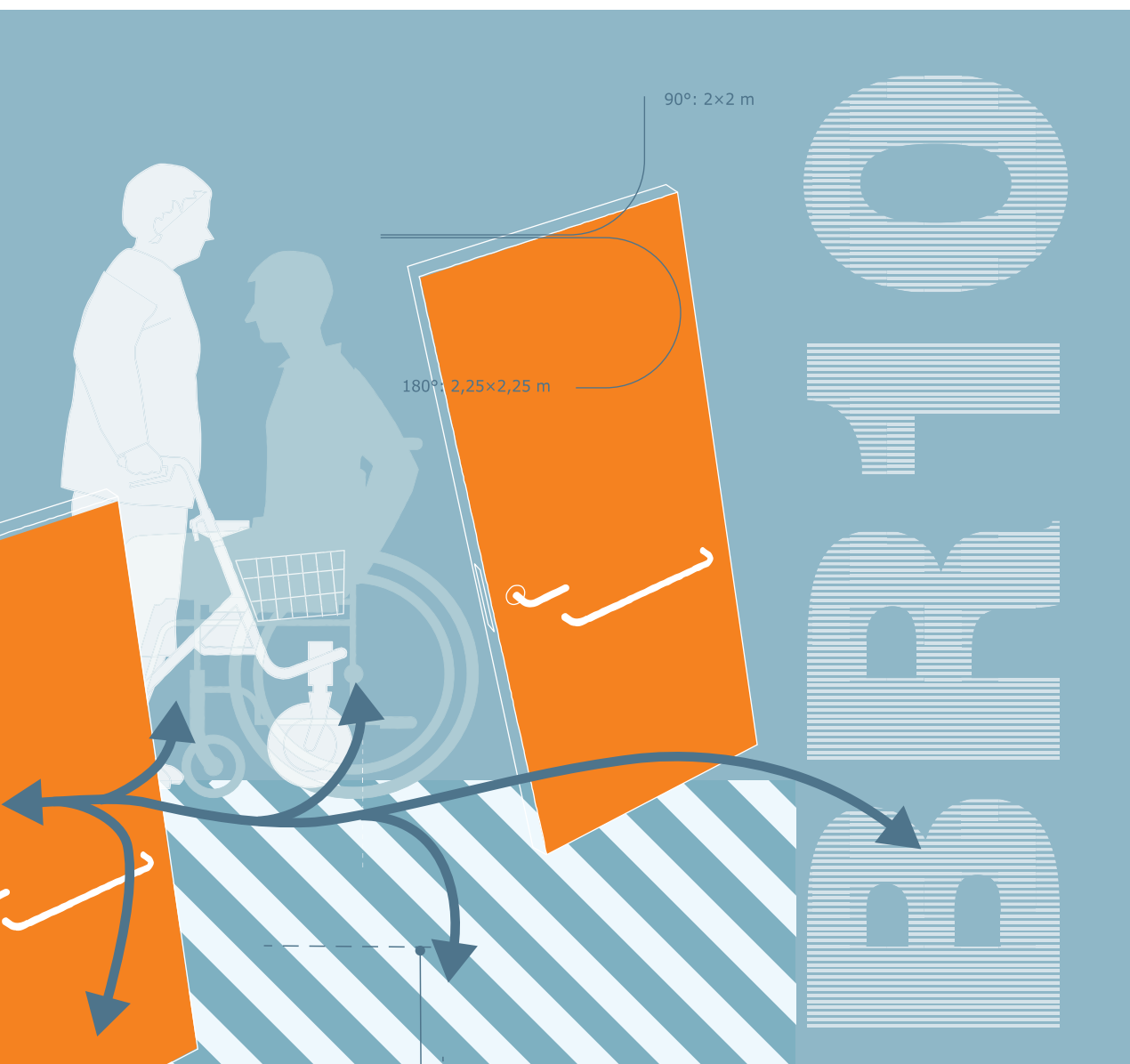

STATENS BYGGEFORSKNINGSINSTITUT
AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN

TILGÆNGELIGE BOLIGER – INDRETNING

SBI-ANVISNING 249

1. UDGAVE 2015

Tilgængelige boliger – indretning

Lone Sigbrand

Philip Henrik Jensen

Titel	Tilgængelige boliger – indretning
Serietitel	SBI-anvisning 249
Format	E-bog
Udgave	1. udgave
Udgivelsesår	2015
Forfatter	Lone Sigbrand, Philip Henrik Jensen
Redaktion	Maja Skovgaard
Sprog	Dansk
Sidetæl	47
Litteraturhenvvisninger	Side 46-47
Emneord	Tilgængelighed, indretning, tilgængelighedskrav, bygningsreglement, BR10, almenboligloven, ligestilling
ISBN	978-87-563-1666-8
Layout	Finn Gattmann
Tegninger	Hans Møller, Sirid Bonderup
Omslagsillustration	Mai-Britt Amsler
Udgiver	Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet A.C. Meyers Vænge 15, 2450 København SV E-post sbi@sbi.aau.dk www.sbi.dk

Der gøres opmærksom på, at denne publikation er omfattet af ophavsretsloven

Indhold

Forord	6
Indledning	7
Grundlag for anvisningen	8
Myndighedskrav og anbefalinger om tilgængelighed	9
Målkrav	11
Anvisningens opbygning	11
1 Boligens omgivelser	13
1.1 Generelle krav og anbefalinger	13
1.2 Parkeringsarealer for biler og cykler m.m.	13
1.3 Adgangs- og tilkørselsarealer	14
1.4 Adgangsforhold	15
1.5 Fælles adgangsveje	16
1.6 Værn ved trapper og ramper	16
2 Boligens indretning	17
2.1 Generelle krav og anbefalinger	17
2.2 Entré og gang	19
2.3 Køkken	21
2.4 Opholdsrum	27
2.5 Soverum	29
2.6 Bade- og wc-rum	31
2.7 Installationer og greb i boligen	35
2.8 Altan og terrasse	36
2.9 Vinduer	38
2.10 Dørbredder	39
2.11 Gangbredder	40
2.12 Trapper i boligen	41
3 Indeklima	44
3.1 Akustik i boligen	44
3.2 Lysforhold	44
3.3 Luftkvalitet og ventilation	45
Litteratur	46

Forord

Boligens indretning har stor indflydelse på vores liv og trivsel. Det gælder for alle, men ikke mindst for ældre og personer, der lever med en funktionsnedsættelse. Denne anvisning begrundes og anbefaler en række forhold vedrørende indretning af boliger med udgangspunkt i krav og behov hos synshandicappede og selvhjulpne personer, som anvender hjælpemidler, fx i form af rollator eller kørestol.

Anvisningen er bygget op om *Bygningsreglement 2010, BR10*, og uddyber og kommenterer de kapitler, der er relevante i forhold til indretning af tilgængelige boliger (Energistyrelsen, 2014).

Bygningsreglementet tager højde for de grundlæggende forhold vedrørende indretning af boliger set i forhold til tilgængelighed. Desuden stiller *Lov om almene boliger m.v. (Almenboligloven)* (Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, 2013) yderligere krav i forbindelse med almene ældreboliger og større almene familieboliger. Ved at følge anbefalingerne i denne anvisning vil kravene i Almenboligloven kunne efterleves.

Anbefalingerne i denne anvisning skal tilgode ældre og personer med funktionsnedsættelser, så de kan føre en selvhjulpne tilværelse, eventuelt suppleret med hjælpemidler. Personer med stort plejebehov er således ikke omfattet af denne anvisning.

Denne anvisning erstatter SBI-anvisning 222, *Tilgængelige boliger* (Sigbrand & Jensen, 2008) hvad angår afsnittet *Anbefalinger* om indretning af tilgængelige boliger. Med hensyn til afsnittene *Funktionsnedsættelser* og *Generel Tilgængelighed* henvises fortsat til SBI-anvisning 222, indtil planlagte nye publikationer om disse emner udkommer.

Anvisningen er rettet mod byggeriets aktører: bygherrer, rådgivere, planlæggere, byggesagsbehandlere, boligselskaber og byggevarerproducenter m.fl.

Anvisningen er blevet kommenteret af Landsbyggefonden ved Lars Holmsgaard og Sune Skovgaard Nielsen og af arkitekt MAA Sara Asmussen, samt kvalitetssikret af SBI's rådgivere på tilgængelighedsområdet: Annette Bredmose, Lars Schmidt Pedersen og Søren Ginne-rup. SBI takker alle for et godt og konstruktivt samarbejde.

Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet København
Afdelingen for By, Bolig og Ejendom

Hans Thor Andersen
Forskningschef

Indledning

Denne anvisning behandler indretning af boliger, så de er tilgængelige for personer med funktionsnedsættelser.

De generelle bestemmelser i det gældende bygningsreglement sikrer kun tilgængelighed i boliger i begrænset omfang. Denne anvisning er et supplement til og konkretisering af afsnittene om tilgængelighed i *Bygningsreglement 2010, BR10* (Energistyrelsen, 2014) og SBI-anvisning 230, *Anvisning om Bygningsreglement 2010* (de Place Hansen (red.), 2014).

Lov om almene boliger m.v. (Almenboligloven) (Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, 2013) stiller desuden krav til indretningen af flere typer almene boliger, bl.a. ældreboliger, der rækker ud over bygningsreglementets generelle bestemmelser. Ved at følge anbefalingerne i denne anvisning vil en bolig også kunne leve op til disse krav.

Anbefalingerne i anvisningen er rettet mod nybyggeri, til- og ombygninger samt bygninger, der ændres til boligformål.

Ved projektering af boliger skal der imidlertid tages højde for yderligere lovkrav og anbefalinger, som ikke er omfattet af nærværende anvisning, eksempelvis konstruktions- og brandkrav.

Når man planlægger nye tilgængelige boliger og forbedrer tilgængeligheden i den eksisterende boligmasse, kræver det en konsekvent opfyldelse af de krav og anbefalinger, der findes på området. Det er en forudsætning for, at personer med funktionsnedsættelser kan få en velfungerende og aktiv hverdag. Blot en enkelt brist kan skabe unødige barrierer og forhindringer, der kan nedsætte graden af uafhængighed og muligheden for at være selvhjulpne.

Med omtanke og god planlægning kan flere mennesker med funktionsnedsættelser være mere selvhjulpne i egen bolig, besøge andre eller få besøg. Bygninger med god tilgængelighed er desuden lettere at bruge for ældre, beboere med barnevogne, i forbindelse med flytning mv.

Al erfaring viser, at de bedste resultater opnås ved at indarbejde tilgængelighed for personer med funktionsnedsættelser i alle byggeriets faser fra program til udførelse samt at sikre en grundig og fyldestgørende overlevering mellem de enkelte faser. Det er derfor vigtigt nøje at gennemgå alle tilgængelighedskrav og anbefalinger under skitse- og projektering af både nybyggeri og ombygninger af eksisterende bebyggelse.

Grundlag for anvisningen

FN's Konvention om rettigheder for personer med handicap

Denne anvisning tager udgangspunkt i *FN's Konvention om rettigheder for personer med handicap* fra 2006. Konventionen skal sikre grundlæggende menneskerettigheder for personer med handicap (Det Centrale Handicapråd, 2014).

I 2009 ratificerede Danmark konventionen. Danmark er herefter forpligtet til at sikre, at personer med handicap kan nyde de rettigheder, som konventionen foreskriver. I artikel 9 om tilgængelighed fremgår det, at der bl.a. skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at personer med handicap på lige fod med andre har adgang til fysiske omgivelser, både i byområder og i landdistrikter. Disse foranstaltninger gælder specifikt også for boliger.

I forbindelse med retten til et selvstændigt liv og til at være inkluderet i samfundet (artikel 19) skal det sikres, at personer med handicap på lige fod med andre har mulighed for at vælge deres bopæl og hvor og hvem, de vil bo med. Personer med handicap skal ikke være forpligtet til at leve i en bestemt boform.

Almenboligloven

I *Lov om almene boliger m.v.* (Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, 2013) findes der krav til udformning og indretning af almene boliger, der rækker ud over kravene i BR10. Almenboligloven stiller krav om, at der:

- i almene ældreboliger skal være adgangsforhold, der er egnede for gangbesværede, og at boligen med hensyn til udstyr og udformning skal være særligt indrettet til brug for ældre og personer med handicap, herunder kørestolsbrugere.
- i almene familieboliger, der opføres som tæt, lavt byggeri i én etage med et bruttoetageareal på 85 m² eller derover, skal være mindst ét bade- og toiletrum med et frit manøvreareal med en diameter på mindst 1,5 meter.

Desuden kan kommunalbestyrelser tillade almene familieboliger opført med et bruttoareal større end 115 m² med henblik på udlejning til husstande med mindst 4 medlemmer, hvoraf mindst et medlem er stærkt bevægelseshæmmet. En forudsætning er, at disse boliger opfylder de krav, der er fastsat til de almene ældreboliger. Ved at følge anbefalingerne til indretning af tilgængelige boliger i nærværende anvisning vil disse lovkrav kunne opfyldes.

Forsknings- og erfaringsbaseret viden

Anbefalingerne i denne anvisning er baseret på eksisterende forsknings- og erfaringsbaseret viden om tilgængelighed i boliger. Anvis-